

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

اصول و فنون مصاحبه

دکتر عبدالرضا شامدی

عضویت علمی دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران مرکزی

سرشناسه: شاه محمدی، عبدالرضا

عنوان و نام پدیدآور: اصول و فنون مصاحبه / عبدالرضا شاه محمدی

مشخصات نشر: تهران: انتشارات فریش، ۱۳۹۲

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۹۰۰۷۵-۴-۷

یادداشت: کتابنامه: ص. ۱۱۰-۱۰۹

موضوع: مصاحبه

• موضوع: مصاحبه در رسانه های گروهی

موضوع: مصاحبه - روش شناسی

وضعیت فهرست نویسی: فیفا

رده بندی کنگره: ۱۳۹۲ ۶ الف ۲ش/ H۶۱/۲۸

رده بندی دیویی: ۰۰۱/۴۳۳

شماره کتابشناسی ملی: ۳۲۵۹۲۵۰

انتشارات فریش

اصول و فنون مصاحبه

دکتر عبدالرضا شاه محمدی

چاپ اول: ۱۳۹۲

شمارگان: ۱۱۰۰ جلد

طراح جلد: فرید شاه محمدی

قیمت: ۹۵۵۰۰ ریال

مرکز پخش: ۰۹۱۰۹۸۵۸۸۳۵ - ۰۹۱۰۶۶۴۶۷۹۶

Isbn: ۹۷۸-۶۰۰-۹۰۰۷۵-۴-۷

farishpub.blogfa.com

email: farishpub@gmail.com

۷	مقدمه
۹	تاریخچه مصاحبه
۱۱	تعریف مصاحبه
۱۶	وضعیت فعلی مصاحبه در رسانه‌های گروهی
۲۱	مصاحبه گر کیست؟
۲۲	ویژگی‌های عمومی مصاحبه گر
۲۳	ویژگی‌های اختصاصی مصاحبه گر
۲۴	توسعه از مصاحبه
۲۶	آمادگی‌ها از مصاحبه
۲۷	کجا تحقیق کنیم
۲۹	اهداف مصاحبه
۳۳	انواع مصاحبه
۳۳	از نظر حلقه ارتباطی
۳۳	از نظر نوع ارتباط
۳۳	از نظر محتوا
۳۳	از نظر هدف ارتباط
۳۵	از نظر نقش مصاحبه کننده
۳۵	از نظر معنی (مطالعه قبل از مصاحبه)
۳۵	از نظر وسیله نهایی ارسال پیام
۳۷	مصاحبه خبری
۳۹	مصاحبه فردی
۴۱	مصاحبه گروهی یا جمعی
۴۳	مصاحبه با واسطه
۴۴	مصاحبه برای انتشار از وسایل ارتباط جمعی شنیداری - دیداری
۴۵	مقدمات مصاحبه و مشکلات آن
۴۶	طرح سوالات (قبل از مصاحبه)
۴۸	کارکرد سوالات اصلی
۴۸	کارکردهای سوالات جزئی
۵۲	مصاحبه شونده
۵۴	مصاحبه گر
۵۶	ثبت و تدوین مصاحبه
۵۹	تدوین‌نویسی، خلاصه و چکیده‌نویسی

۶۰	تندنویسی
۶۲	خلاصه و چکیده نویسی
۶۵	نگارش مصاحبه
۶۶	نیت در مصاحبه
۶۷	عکس در مصاحبه
۶۹	چند نکته قابل تأمل
۷۱	اصول و فنون مصاحبه از منظر مصاحبه شونده
۷۱	چگونگی برخورد با مصاحبه کنندگان رسانه های جمعی
۷۱	نحوه رفتی مصاحبه شونده به مخاطبان
۷۲	شروع با طرح سوال برای بیننده یا شنونده
۷۳	شروع مصاحبه با ذکر یک نکته تاریخی
۷۴	شروع مصاحبه با طرح یک داستان درونی
۷۵	شروع مصاحبه با یک عبارت مقول
۷۶	شروع مصاحبه با عبارت اینکه ما صحبت می کنیم
۷۷	شروع مصاحبه با قول دادن
۷۹	خبرنگاران و اهداف از پیش تعیین شده
۸۰	فروش روزنامه
۸۱	چه زمانی مصاحبه گران به دنبال اعمال نظر هستند؟
۸۲	چیزهایی که مصاحبه گران نیاز دارند
۸۳	حفظ کنترل و خونسردی در مصاحبه
۸۴	تمرکز صرفاً بر موضوع مصاحبه
۸۵	پاسخ های مبتنی بر عبارت نظری ندارم
۸۶	زمانی که با سوالات منفی روبرو می شوید
۸۷	وقتی که چیزی را نمی دانید
۸۸	نحوه بدست آوردن زمان برای فکر کردن
۹۰	وقوع بدترین چیزها
۹۲	موضع گیری مناسب
۹۴	فنون انگیزشی در مصاحبه
۹۵	ایجاد رشته کلامی
۹۶	واقعیت های خواسته یا ناخواسته غلط
۹۷	تفسیر مجدد پاسخ های مصاحبه شونده
۹۸	گذاشتن کلمات در دهان شما
۹۹	استنتاجات غلط

- ۱۰۲ سوالات هادی
- ۱۰۳ سوالات چند بخشی
- ۱۰۴ انتخاب اجباری
- ۱۰۵ آمار با بار غلط
- ۱۰۶ سرعت در مصاحبه
- ۱۰۷ ارائه فرجه زمانی
- ۱۰۸ خط سوالات ضربه ای
- ۱۰۹ منابع

www.ketab.ir

مقدمه نویسنده

در تعریف مصاحبه آمده است که مصاحبه نوعی گفت و گو است که دارای ارزش و عناصر خبری باشد. در واقع می توان گفت که مصاحبه یکی از شیوه های کسب خبر است که به منظور کسب خبری خاص، اطلاع از یک حادثه و رویداد، یا تحول در شرف وقوع یا ویژگی های یک حادثه و اتفاق و نیز آگاهی از نظرات یک شخص یا گروه شناخت خود او یا آگاهی از نظرات شخصی یا گروهی دیگر که مصاحبه شونده شناخت کافی در مورد آنها دارد، صورت می گیرد. که به یکی از اهداف مصاحبه آگاه شدن از نظرات شخص مصاحبه شونده درباره موضوع یا شخصی خاص است مانند داشتن مصاحبه، تقویت عقاید نیست و سوالات مصاحبه نیز باید طوری مطرح شود که به مصاحبه شونده چنین احساسی دست ندهد. بلکه برعکس مصاحبه شونده باید بتواند به مصاحبه کننده اعتماد کند و مطمئن شود که افکار و سخنانش به خوبی درک می شود. در غیر این صورت حاضر به انجام مصاحبه نمی شود و در نتیجه یکی از منابع خبری مصاحبه کننده از دست می رود. این کتاب سعی دارد که شیوه های مختلف انجام مصاحبه را ارائه و از دو منظر به مصاحبه نگاه کند. اول از منظر خبرنگاران که می بایست بافتن سخنان تاریک یک موضوع دارند و دوم از منظر مصاحبه شوندگان که ارائه اطلاعات آنان می تواند باعث روشن شدن مباحث و موضوعات جامعه شود.

دکتر عبدالرحمن شاه محمدی

مقدمه

شاید شما هم بارها و بارها کلماتی همانند؛ مناظره، مشاجره، مباحثه، مکالمه و مصاحبه را شنیده اید. کلمات و اصطلاحاتی که شبیه یکدیگرند، ولی هر کدام از آنها در عرصه روابط متقابل اجتماعی، کاربرد ویژه ای دارند. بر این اساس باید گفت که مصاحبه نه مناظره، نه مشاجره، نه مباحثه و نه مکالمه به شمار می رود، بلکه مصاحبه، هنر و فن پیچیده و ظریفی است که در روش شناسی عموم رشته های علوم انسانی (اجتماعی)، جایگاه ویژه ای را به خود اختصاص داده است. اما در مطبوعات، مصاحبه از راه های اصلی خبرنگار و گزارشگر است. بنابراین، می توان گفت که مصاحبه یکی از راه های کسب اخبار و اطلاعات می باشد که برای بدست آوردن خبری خاص، اطلاع از یک واقعه، یا تحول در شرف وقوع یا ویژگی های یک حادثه و اتفاق و نیز آگاهی از نظرات شخصی یا گروهی دیگر افراد جامعه که از شهرت و معروفیت برخوردارند، صورت می گیرد.

این در حالی است که بسیاری بر این باورند که یکی از اهداف مصاحبه آگاه شدن از نظرات شخص مصاحبه شونده در باره موضوع یا شخص خاص است. اما باید توجه داشت که مصاحبه، تفتیش عقاید نیست و سؤالات مصاحبه نباید چنین ذهنیتی را در مصاحبه شونده بوجود آورد. بلکه بر عکس مصاحبه شونده باید بتواند به مصاحبه کننده اعتماد کرده، مطمئن شود که افکار و سخنانش به خوبی درک می شود، در غیر این صورت حاضر به انجام مصاحبه نمی شود و در نتیجه یکی از منابع خبری مصاحبه کننده از دست خواهد رفت. البته باید دانست که مسئله جلب اعتماد مصاحبه کننده به رفتار و گفتار خود نباید به قیمت بی خاصیت شدن و ضعف محتوای مصاحبه تمام شود، بلکه در جای خود راه های انجام یک مصاحبه خوب، موثر و با محتوا بررسی می شود، اما در هر حال مصاحبه شونده باید حس کند که

مصاحبه کننده تا حدودی محرم اسرار اوست و می تواند حتی برخی مسائل خصوصی خود را نیز با او در میان بگذارد.

www.ketab.ir